

Kitaibelia	II. évf.	pp.: 78-83.	Debrecen 1997
------------	----------	-------------	---------------

Adatok a Medves környéki bazaltvidék növényvilágáról

CSIKY János

JPTE Növénytani Tanszék Pécs Ifjúság útja 6. 7624

BEVEZETÉS

Florisztikai és cönológiai vizsgálataimat 1995 óta végzem a Karancs-Medves TK területén fekvő Medves-fennsíkon (671 m) és a közelben emelkedő bazaltkúpokon: a Salgón (625 m), a Boszorkánykőn (571 m) és a Szilvaskőn (628 m). A terület növényzete a magyar flóratartomány (Pannonicum) ősmátrai flóraidékének (Matricum) mátrai flórajáráshoz (Agriense) tartozik (Soó 1937). Vizsgálataimat 1996 nyarán kiterjesztettem a szlovákiai Cerová Vrchovina (Cseres-hegység) bazalttal fedett magaslataira is. Mivel a Medves és a Cseres-hegység geológiai felépítésében egységesnek tekinthető, - korábban "Nógrád-gömöri bazalthegység" néven is említik (HULJÁK 1941) - botanikai jellemzőik is csak közös feltárással ismerhetők meg. Ezzel szemben a tájvédelmi körzet másik kistáján fekvő Karancs vonulatának gránátos andezittömbje geológiai fejlődésében, vegetációjában is elkülönül a Medves környéki bazalt felszínektől. Így a Medves növényzetének bemutatása külön tanulmányt érdemel, annál is inkább, mivel a fennsík florisztikai és cönológiai szempontból meglehetősen elhanyagolt terület. Köszönhető mindez a múlt században feltárt és a század közepéig üzemelő bányáknak (bazalt, barnakőszén) és nem kevésbé a vidéket két részre szelő, de egyben védelmet is nyújtó Szlovák-Magyar országhatár kialakításának is.

A fennsík és környékének 400 méter feletti (megközelítőleg 10 km²-nyi) régiójában általam megtalált edényes növényfajok száma 571 volt. Az alábbiakban a területre jellemző ritka, illetve a Medvesről ezidáig nem közölt jelentősebb fajokat mutatom be.

TERMÉSZETFÖLDRAJZI ADOTTSÁGOK

A Medves-vidéket az Északi-Középhegység önálló kistajaként különítik el, DNy felől a Cserhát, Ny-on a Karancs, D-en a Mátra, K-en a Gömöri-Hevesi-dombság, É-on a Cseres-hegység határolja. A hegység részletes geológiai feltárását gazdasági jelentősége miatt (barnakőszén, bazalt) már a múlt században megkezdték. A Medves és környéke fiatal felsőpleocén kiemelkedés, a felszínét borító bazalttakaró 200-400 méterrel emelkedik a környező völgyek fölé. A 15 km²-nyi bazaltfennsík 600 méter feletti területeinek aránya csekély, az évi átlagos csapadékmennyiség 610-670 mm körüli, az évi átlagos középhőmérséklet 8,5-9 °C, így a hegység montán klímajelleggel nem rendelkezik. Az alapkőzetből adódó változatos felszín hatására azonban mikroklimában nagyon gazdag vidék (LÁNG 1967). Gyakori a hőmérsékleti inverzió, mely az É-i és ÉK-i völgyeknek, peremletöréseknek montán jelleget kölcsönöz.

A VIZSGÁLT TERÜLET VEGETÁCIÓJA

A hegység klimazonális társulása a nagy területeket borító cseres-tölgyes (*Quercetum petraeae-cerris*), mely a Medves Dny-i peremén a fennsíkra is felkúszik. Az itt található gyertyános-tölgyesek (*Quercus petraeae-Carpinetum*) zöme másodlagosan keletkezhetett. Szubmontán bükkösök (*Melittio-Fagetum*) többnyire csak extrazonálisan, É-ÉK-i kitétséggű oldalakon találhatók, maradvány foltjaik a fennsík magasabb részein plakor helyzetben is fennmaradtak. A nedvesebb É-i lejtőkön és mélyebb völgyekben savanyú bükkös (*Luzulo-Fagetum*) állományok figyelhetők meg. A kis vízhozamú patakok mentén gyertyános-égeresek (*Aegopodium-Alnetum*) láthatók.

A táj növényföldrajzi változatosságát elsősorban az edafikus, extrazonális és antropogén hatásra kialakuló társulások határozzák meg. Az É-i sziklás lejtők kötengerein hársas törmeléklejtő erdők (*Mercuriali-Tilietum*), a szárazabb sziklatörmelékes oldalakon sziklai sztyepperdők (*Tilio-Fraxinetum*) találhatók. Kisebb állományokban DNy-on bokorerdők (*Festuco pseudodalmaticae-Ceraso-Quercetum*) és melegkedvelő

tölgyesek (Corno-Quercetum pubescenti-petraeae), a sziklákon É-i kitettségekben sziklai cserjések (Waldsteinio-Spiraeetum mediae), sziklavevonat társulások (Hypno-Polypodietum), és a szálban álló kőzetek közelében szilikát sziklagyepek (Asplenio septentrionali-Melicetum ciliatae, Inulo-Festucetum pseudodalmaticae) fejlődnek.

A fennsík erdeinek nagy részét leirtották, kaszálóként (Allopecuro-Arrhenatheretum), szántóként, legelőként (Lolio-Cynosuretum, Festuco ovinae-Nardetum), kisebb részét fenyvesítésre illetve kőbányaként hasznosították. Az ellaposodó részeken és mesterséges mélyedésekben az eutróf tavak szukcessziós stádiumainak fajszegény, magaskórós fajokkal kiegészült társulásait találjuk (Lemno-Utricularietum, Rorippo-Oenanthetum, Scirpo-Phragmitetum, Caricetum vulpinae stb.).

KORÁBBI KUTATÁSOK

A vidék első kutatója a múlt században BORBÁS Vince (1876, 1878), aki azonban adatai alapján csak a Karancsról és Salgótarjánból gyűjtött. A Nógrád megye flóráját leíró KUNSZT János (1878) műveiben sem találunk Medvesre vonatkozó utalásokat. HULJÁK János (1927) már több, a "Nógrád-gömöri bazaltvidékre" jellemző értékes növényfajt ír le. DORNYAI Béla (1936) a Medves-Karancs Magyarországra eső részéről szolgáltat adatokat, azonban ezeknek csak kis része vonatkozik a fennsíkra. Az első nagyobb florisztikai összefoglaló SOÓ Rezsőtől (1937) származik. A mátrai flóraműben megemlíti, hogy a "Medves-Karancs fajban, montán elemekben pedig különösen szegény" vidék, bár a Medvesről csak néhány adatot közöl. HULJÁK János (1941) számos jelentős florisztikai adattal cáfolja a fenti megállapítást. A későbbiekben, több értékes adat közlése mellett FANCSIK János, KOLLÁR József és MÁRTON Ferenc (1989) florisztikai adataik alapján a Karancsot már az Agriense, míg a Medvest a Borsodense flórajáráshoz sorolják (ezt azonban kellő adatsorral nem támasztják alá). KÁRPÁTI Zoltán (1952) áttekintő növényföldrajzi értékelésében, a flóra és a tájra vonatkozóan már kiemeli a bazaltkúpok elsődleges hatását.

A fentiekből kitűnik, hogy a Medves területén csak szórványos adatgyűjtések folytak. Ennek következtében a flóramunkák a két különböző adottságú hegyvonulatot szinte kivétel nélkül együtt jellemzik. Ezekben a művekben általános vélemény, hogy a Karancs flórája gazdagabb a Medves körüli bazaltvidék növényvilágánál. Jelen munka igyekszik cáfolni ezt, hiszen az itt közölt fajok nagy része a Karancsról ismeretlen. Ennek egyik oka az, hogy a bazaltvidék geomorfológiai tekintetben változatosabb felszínt kínál a karancsi lakkolitos andezitnél. Emellett a fennsík évszázadok óta antropogén hatás alatt állt, így a szubmontán bükkösök és tölgyesek kiirtása után, számos a síkvidéket idéző új élőhely alakult ki. A fennsíkon foltokban fennmaradt eredeti társulások és az új élőhelyek egymáshoz igen közel eső területein, hasonló orográfiai viszonyok között olyan egymástól különböző ökológiai igényű fajokat találunk, mint a *Lycopodium clavatum* és a *Beckmannia eruciformis* (545 m tszf. magasságban, egymástól 350 méterre), *Utricularia vulgaris* és *Sieglingia decumbens* (540 m tszf. magasságban, egymástól 50 méterre). Ennek érzékeltetésére a felsorolt fajok mellett feltüntettem az élőhelyek tengerszint feletti megközelítő magasságát is. A növényeket a SOÓ-Synopsis sorszámait szerinti sorrendben közlöm.

FLORISZTIKAI ADATOK

8003.00 *Lycopodium clavatum* L.: Gortva-völgyi populációja (MÁRTON et al., 1989) 1995-ben eltűnt, újabb és nagyobb állományát 1996-ban fiatal lucosban találta PATAKFALVI Zsolt (540 m).

8004.00 *Diplazium complanatum* (L.) Rothm.: Gortva-völgyi Luzulo-Fagetum állományban (450 m) már korábban is ismert sérülékeny populációja él (MÁRTON et al., 1989).

8009.00 *Equisetum sylvaticum* L.: Várberék-patak, Gortva-völgy (Szlovákiában: Pogányvár) Aegopodio-Anetumban, vizenyős, zavart bükkösökben (*Equisetum telmateia*, *Equisetum arvense* var. *nemorosum* társaságában).

8012.00 *Equisetum hyemale* L.: Gortva-völgyi Luzulo-Fagetumban és patakparton (375-425 m).

8028.00 *Asplenium adiantum-nigrum* L.: A vecseklői kőbánya felett, szén-alábányászás miatt a bazaltkéreg megpedt. A nyomás alól felszabaduló, oxigénnel közvetlenül érintkező barnakőszén öngyulladására révén folyamatosan izzik. A hasadékok szájánál egész éven át páratelt a levegő és 20-30 °C körüli a

hőmérséklet. A környéken csak ezekben a kürtőkben találtam kis populációját (20-30 tő) (540 m), legközelebb Szlovákiában jelzik pontszerű előfordulását (FUTÁK 1966).

8033.30 Asplenium x alternifolium Wulf. in Jacq.: Boszorkánykőn DNy-i kitettségben, sziklahasadékban 1 tő a szülőfajok (*Asplenium septentrionale*, *Asplenium trichomanes*) társaságában (560 m). A szlovákiai bazaltkúpokon gyakori (Ragács, Szárkő, Bénai-hegy, Pogányvár), *Asplenium x Breynii* néven Szárkőről (HULJÁK, 1941) említik.

8038.00 Gymnocarpium dryopteris (L.) Newm.: Aegopodio-Alnetumban, törmelékes talajú bükkösökben mindenütt előfordul (Salgó, Várberék-patak, Gortva-völgy, Ickós-kút, Somoskő stb.).

8052.00 Dryopteris carthusiana (Vill.) H. P. Fuchs: Mezofil erdőkben mindenütt előfordul, Aegopodio-Alnetum állományokban, telepített fenyvesekben gyakori.

8053.00 Dryopteris dilatata (Hoffm.) A. Gray: Várberék-patak Aegopodio-Alnetum állományában (445 m), a Medves-fennsík ÉK-i letöréseinél, Melittio-Fagetum csurgós részein.

3.02 Caltha palustris L. subsp. laeta (Sch., Nym. et Ky.) Hegi: Somoskőn, magaskórósban (420 m).

21.00 Pulsatilla grandis Wender.: Boszorkánykőn, sziklagyepben egyetlen tő, D-i kitettségben (560 m).

75.00 Asarum europaeum L.: Gortva-völgyi Aegopodio-Alnetum állományban (MÁRTON et al., 1989), a patak hordalékkúpján igen ritka (450 m).

81.00 Cotoneaster matrensis Domokos: A bazaltkúpokon mindenütt megtalálható, sziklai cserjésekben *Spirea maedia*, *Sorbus graeca* társaságában. Korábbi adatok *Cotoneaster nigraként* (Salgó, Boszorkánykő) (DORNYAI, 1936; MÁRTON et al., 1989), illetve *Cotoneaster integerrimus*ként (DORNYAI, 1936) említik.

195.00 Waldsteinia geoides Wild.: Salgó É-i és Ny-i lejtőin Tilio-Fraxinetum állományban, (540-575 m).

252.99 Jovibarba hirta (Jusl.) Opiz: Bazaltsziklákon mindenütt (MÁRTON et al., 1989).

264.00 Ribes rubrum L.: Várberék-patak Aegopodio-Alnetum állományaiban, ellaposodó pangóvízes szakaszokon (445-460 m). Szlovákiában a Ragács alatti "Szalonkásban".

281.02 Chamaecytisus hirsutus Link subsp. leucotrichus (Schur) A. et D. Löve: Salgó, Boszorkánykő, Szilvaskő sziklai cserjéseiben, de a szlovákiai bazaltkúpokon is.

473.00 Chaerophyllum aromaticum L.: Medves-fennsíkon *Quercus petraeae*-Carpinetumban (550 m), Somoskőn Aegopodio-Alnetumban (415 m).

517.00 Libanotis pyreneica (L.) Bourq.: Salgói zavartabb sziklagyepekben (615 m).

518.00 Oenanthe aquatica (L.) Poir.: A Medves-fennsík tocsogóiban, tópartokon (Soó, 1937). A Pogányvár bazaltplatóján hasonló helyzetben.

533.00 Peucedanum cervaria (L.) Lap.: Salgó alatti *Festuca pseudodalmatica*-*Ceraso-Quercetumban* (555 m). A szlovákiai Monoszáni is DNy-i kitettségben.

580.00 Sambucus racemosa L.: Ickós-kúti Melittio-Fagetumban, nyiladékokban (540 m) (MÁRTON et al., 1989). (DORNYAI, 1936; SOÓ, 1937) a Salgóról közölt adat.

667.00 Euphorbia epithymoides L.: Salgó Tilio-Fraxinetumban, *Festuca pseudodalmatica*-*Ceraso-Quercetumban* (575 m) (Soó, 1937).

687.00 Callitriche cophocarpa Sendtn.: Várberék-patak eredésénél kialakított mesterséges tavacskában (460 m) (Soó, 1937).

707.00 Vinca minor L.: Gortva-völgyben, patak mentén (375 m) (MÁRTON et al., 1989).

751.00 Lithospermum purpureo-coeruleum L.: Salgó tölgyeseiben, D-i kitettségben (550 m).

787.00 Melittis carpatica Klok.: Salgó, Ickós-kút mezofil erdeiben ritka. *Melittis melissophyllum* néven a Szilvaskőről ismert (MÁRTON et al., 1989).

807.00 Stachys palustris L.: Somoskő (420 m), Medves-fennsík: "Gyökeresi-tó" mocsaras részein (520 m), *Juncus atratus* társaságában.

881.00 Scrophularia umbrosa Dum.: Várberék-patak, Gortva-völgy Aegopodio-Alnetumban.

885.00 Veronica anagallis-aquatica L.: Nyílt, vizenyős helyeken, magaskórósokban (Somoskő, Medves-fennsík: "Vecseklői-tó", Várberék-patak) (420-500 m).

889.00 Veronica beccabunga L.: Somoskői mocsárréten (420 m).

- 952.00 *Orobanche caryophyllacea* Sm.: Salgó, Boszorkánykő sziklagyepeiben, D-ies kitettségű tölgeseiben. Hasonló helyzetben Bénai-hegy, Monosza, Pogányvár, Szárkő csúcsain is.
- 961.00 *Utricularia vulgaris* L.: Medves-fennsík: "Gyökeresi-tó" (540 m).
- 1044.00 *Alyssum saxatile* L.: Salgó sziklafalán 1 tő, DNy-i kitettségben (600 m). Szlovákiában: Ragács, Szárkő, Pogányvár bazaltszikláinak jellegzetes pionirja.
- 1063.00 *Dentaria glandulosa* W. et K.: Várberek-patak mentén (420 m), a Gortva-völgyben (370 m) Aegopodio-Alnetumban (MÁRTON et al., 1989).
- 1132.03 *Viola tricolor* L. subsp. *polychroma* (Kern.) J. Murr.: Salgó É-i kitettségű szikláin (575 m). A *V. tricolor* subsp. *subalpina* a Salgó, Boszorkánykő árnyas szikláin tömeges (550-600 m).
- 1147.00 *Hypericum tetrapterum* Fr.: Somoskőn, mocsárréten (420 m).
- 1156.00 *Orthilia secunda* (L.) Hause: Gortva-völgyi (450 m), Ickós-kúti Luzulo-Fagetumban (475 m).
- 1157.00 *Pyrola rotundifolia* L.: Gortva-völgyi Luzulo-Fagetumban, fiatal nyíresben (460 m).
- 1159.00 *Pyrola minor* L.: Salgó alatt (É-ra) fiatal lucosban (500 m), Várberek-patak melletti bükkösben (450 m).
- 1161.00 *Monotropa hypopitys* L.: Salgó, Várberek-patak, Gortva-völgy, Szilvaskő mezofil erdeiben, telepített fenyeveiben gyakori.
- 1192.00 *Aster amellus* L.: Salgó sziklagyepeiben, D-i kitettségben (575 m) (DORNYAI, 1936; SOÓ, 1937)
- 1207.00 *Antennaria dioica* (L.) Gärtn.: Medves-fennsík: "Gyökeresi-tó" (540 m) legelőin, a Gortva-völgy (450 m) kisavanyodó tölgeseinek természetes nyiladékaiban.
- 1209.00 *Gnaphalium uliginosum* L.: Medves-fennsík: "Petőfi-sétány" útmenti tócsáinak peremén (425 m).
- 1277.00 *Petasites albus* (L.) Gärtn.: Ickóskút csurgós bükköseiben (520 m) (MÁRTON et al., 1989), Gortva-völgyben patakparton (450 m).
- 1298.02 *Senecio nemorensis* L. subsp. *fuchsii* (C. C. Gmel.) Celak.: Várberek-patak melletti Melittio-Fagetumban ritka (465 m).
- 1318.00 *Carduus collinus* W. et K.: Salgó, Boszorkánykő, Szilvaskő sziklagyepekben, Festuco pseudodalmaticae-Ceraso-Quercetumban (Soó, 1937). A szlovákiai bazaltkúpokon is gyakori (Szárkő, Bénai-hegy, Monosza).
- 1352.02 *Centaurea macroptylon* Borb. subsp. *oxylepis* (Wimm. Et Grab.) Soó: Somoskő (425 m), Szilvaskő. Kaszálóréteken (Soó, 1937).
- 1386.00 *Lactuca perennis* L.: Salgóvár szikláin (Soó, 1937), zavart sziklagyepekben (600 m), *Lactuca viminea* társaságában.
- 1395.00 *Prenanthes purpurea* L.: Gortva-völgy Luzulo-Fagetumban (425-490 m).
- 1402.00 *Crepis pannonica* (Jacq.) C. Koch: Salgó, DNy-i kitettségű sziklagyepeiben (590 m) (Soó, 1937).
- 1515.00 *Spergularia rubra* (L.) Presl: Medves-fennsíkon utak mentén, taposott helyeken (540 m).
- 1583.00 *Androsace elongata* L.: Salgó, Boszorkánykő sziklagyepeinek kora tavaszi aszpektusában jellemző (550-575 m), Ny-K-i kitettségben.
- 1653.00 *Quercus pubescens* Willd.: Boszorkánykőn D-i, K-i kitettségben, cserелеgyes állományban (525-555 m).
- 1670.00 *Salix cinerea* L.: A Medves-fennsík tocsogós területein, tópartokon (500-545 m).
- 1692.00 *Potamogeton gramineus* L.: A "Vecseklői-tóban" (495 m).
- 1738.00 *Lilium martagon* L.: Salgó (MÁRTON et al., 1989), Szilvaskő törmelékes talajú, xero-mezofil erdeiben.
- 1742.00 *Scilla drunensis* Speta: Salgó ÉNy-i kitettségű Tilio-Fraxinetumban (595 m).
- 1755.00 *Muscari botryoides* (L.) Mill.: Salgó É-i kitettségű Hypno-Polypodietumaiban ritka (580 m).
- 1759.00 *Majanthemum bifolium* (L.) F. W. Schm.: Salgó, Várberek-patak, Gortva-völgy, Ickós-kút Luzulo-Fagetumban, Aegopodio-Alnetumban (MÁRTON et al., 1989).
- 1765.00 *Paris quadrifolia* L.: Várberek-patak Aegopodio-Alnetum állományaiban (445 m) (Soó, 1937).
- 1781.00 *Iris variegata* L.: Szilvaskőn, sziklagyepben (580 m) (MÁRTON et al., 1989).
- 1783.00 *Iris pseudacorus* L.: Somoskőn, mocsárréten (420 m) (MÁRTON et al., 1989).

- 1810.00 *Cephalanthera rubra* (L.) Rich.: Ickóskúti K-i kitettségű Melittio-Fagetumban (540 m) ritka. Szlovákiában a Szárkőről említik (HULJÁK, 1941). A K-i peremletöréseken a *Cephalanthera longifolia*, *Cephalanthera damasonium* is megtalálható (MÁRTON et al., 1989).
- 1815.00 *Epipactis microphylla* (Ehrh.) Sw.: Várberek-patak, Gortva-völgy, Ickós-kút kisavanyodó bükköseiben. Szlovákiában Ragács, Medves, Pogányvár bükköseiben.
- 1816.00 *Epipactis purpurata* Sm.: Salgó, Várberek-patak Melittio-Fagetumban, Aegopodio-Alnetumban, telepített lucosban elterjedt (Soó, 1937).
- 1817.99 *Epipactis helleborine* (L.) Cr.: Mezofil erdőkben, telepített fenyvesekben mindenütt.
- 1827.00 *Platanthera bifolia* (L.) Rich.: Salgó, Medves-fennsík irtásain, nyíresekben, lucosokban (DORNYAI, 1936; MÁRTON et al., 1989)
- 1836.00 *Orchis morio* L.: Medves-fennsík savanyú legelőin ritka (540 m). Somoskőről is említik (MÁRTON et al., 1989).
- 1873.10 *Eleocharis mamillata* Lindb. f.: "Vecseklői-tó" friss vízellátású forrásainál (500 m).
- 1904.00 *Carex brizoides* L.: Medves-fennsík a "Vadászház" melletti nyírligetes tisztáson sűrű gyepet alkot (560 m), *Cynosurus cristatus* gyep mellett.
- 1931.00 *Carex humilis* Leyss.: Salgón Festuco pseudodalmaticae-Ceraso-Quercetumban (550 m) *Cladonia rangiformis*, *Anthemis tinctoria*, *Agropyron intermedium*, *Pulsatilla pratensis* subsp. *nigricans* társaságában. Hasonló fajkombinációban a szlovákiai Monoszán, Bénai-hegyen, Szárkőn is.
- 1944.99 *Carex flava* L.: Somoskőn, mocsárrét-kaszálórét átmeneti sávjában *Colchicum autumnale*, *Carex vulpina*, *Carex tomentosa*, *Juncus articulatus*, *Trifolium hybridum* subsp. *elegans* társaságában (420 m).
- 1947.00 *Carex pseudocyperus* L.: Medves-fennsík a "Gyökeresi-tónál" alkot magassásost 540 m tszf-i magasságban. Hasonló helyzetben a Pogányvár bazaltplatóján is.
- 1989.00 *Festuca altissima* All.: Salgó É-i kitettségű lejtőjén, Luzulo-Fagetumban (525-575 m) (Soó, 1937).
- 1996.00 *Glyceria nemoralis* Uechtr. et Koern.: Várberek-patak eredésénél, sekély vízben *Sium erectum*, *Cardamine amara* társaságában, Aegopodio-Alnetumban (455 m).
- 2023.00 *Melica nutans* L.: Salgó, Ickós-kút mezofil bükköseiben (DORNYAI, 1936; Soó, 1937)
- 2048.00 *Beckmannia eruciformis* (L.) Host.: Medves-fennsík néhány m²-es foltban, kaszálórét peremén, tocsogós (nyárközepén kiszáradó) területen, *Alopecurus pratensis*, *Ranunculus acris* társaságában (545 m).
- 2050.00 *Nardus stricta* L.: A Medves-fennsík legelőként használt "Gyökeresi" nyírligeteinek szélén alkot sűrű gyepeket (540 m) (MÁRTON et al., 1989). Hasonló helyzetben a szlovákiai Pogányvár bazaltplatóján is.
- 2067.00 *Sieglingia decumbens* (L.) Bernh.: Medves-fennsík: "Gyökeresi" nyíres melletti legeltetett szőrfű gyepekben (540 m).
- 2072.00 *Koeleria majoriflora* Borb.: Salgón, É-i kitettségű sziklagyep, Waldsteinio-Spiraeetum mediae mozaikjában (600 m).
- 2079.00 *Calamagrostis arundinacea* (L.) Roth.: Salgó É-i lejtőjén, Luzulo-Fagetum állományban (525-560 m). Szlovákiában a Szárkőről említik (HULJÁK, 1941).
- 2093.00 *Stipa capillata* L.: Salgó D-DK-i sziklagyepeiben (565 m).
- 2097.00 *Stipa joannis* Celak.: Salgó, Boszorkánykő sziklagyepeiben, sziklafalakon (DORNYAI, 1936; MÁRTON et al., 1989). Szlovákiában a Szárkőn.
- 2102.00 *Milium effusum* L.: Várberek-patak, Gortva-völgy, Ickós-kút patakpartjain, csurgós részeken.
- 2107.00 *Phalaroides arundinacea* (L.) Rauschert.: Medves-fennsík, fűzligetek szélein (535 m).
- 2132.00 *Chrysopogon gryllus* (Torn.) Trin.: Boszorkánykőn, D-i kitettségű sziklagyepeken (555-560 m). Szlovákiában, hasonló élőhelyen található nagyobb állománya a Szárkőről ismert (HULJÁK, 1941).

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönetemet fejezem ki Dr. Ruzsik Mihálynak, Dr. Fancsik Jánosnak, Varga Ferencnek, Drexler Szilárdnak, Langa Józsefnek, akik számos jelentős florisztikai megfigyelést tettek és ismereteiket megosztották velem. Külön megköszönöm fiatal botanikus barátaimnak, Hanyus Eriknek, Németh Lászlónak, Patakfalvi Zsoltnak, Szigetvári Csabának a közös terepbejárások során, illetve Szmorad Ferencnek az irodalmazásban nyújtott segítségét.

IRODALOM

- DORNYAI B. 1936: Florisztikai adatok Salgótarján és környéke ismeretéhez. - Salgótarjáni Könyvek 6: 1-14.
- FANCSIK J. 1987: Vallomások a Karancs-Medves vidékéről. - Nógrád Megyei Múzeumok Igazgatósága, Salgótarján, pp.: 80.
- FUTÁK J. 1966: Flora Slovenska II. (Pteridophyta, Coniferophyta). - Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava, pp.: 349.
- HULJÁK J. 1927: Florisztikai adatok a Bükk- és Mátra hegyvidékének ismeretéhez. - Magyar Botanikai Lapok 26: 23-25.
- HULJÁK J. 1933: A *Micromeria rupestris* Wulf. a Bélkőn és néhány érdekesebb adat a Magyar Középhegység flórájából. - Magyar Botanikai Lapok 32: 77-83.
- HULJÁK J. 1941: Adatok a Magyar Középhegység északnyugati része növényzetének ismeretéhez. - Botanikai Közlemények 38: 73-79.
- KÁRPÁTI Z. 1952: Az Északi Hegyvidék nyugati részének növényföldrajzi áttekintése. - Földrajzi Értesítő 1: 289-315.
- KUNSZT J. 1878: Nógrádmegye felvidéke flórája. - Magyar Növénytan Lapok 2: 19-28., 35-44., 51-58.
- LÁNG S. 1967: A Cserhát természeti földrajza. - Akadémiai Kiadó, Budapest, pp.: 375.
- MÁRTON F. 1989: Karancs-Medves. In: RAKONCZAY Z. (szerk.): Ipolytarnóctól Füzérradványig. - Mezőgazdasági Kiadó, Budapest, p: 252-266.
- FANCSIK J. - MÁRTON F. 1989: Nógrád megye védett természeti értékei. - Nógrád Megyei Tanács V. B. Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Osztálya, Salgótarján, pp.: 134.
- SIMON T. 1992: A magyarországi edényes flóra határozója. - Tankönyvkiadó, Budapest, pp.: 892.
- SOÓ R. 1937: A Mátrahegység és környékének flórája. Magyar Flóraművek I. - Debrecen, pp.: XII+89.
- ZSÁK Z. 1941: Florisztikai adatok a hazai növényvilág ismeretéhez. - Botanikai Közlemények 38: 12-34.

SUMMARY

Medves-mountain (671 m) and its surroundings have hardly been explored from the floristic point of view. The 1995-96 survey of the author has revealed that there are nearly 600 species in the region (ca. 10 km²) higher than 400 metres above sea level. This seems to disprove some earlier statements by throwing light on the abundance of species due to the diversity of the geomorphological surface and human influence (brown-coal and basalt mining, plough and pasture lands). It is remarkable that in the studied area, in addition to some mountain species rare in Hungary, there are also numerous lowland ones (e.g. *Beckmannia eruciformis*) uncommon in medium-height mountains.